

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Pidämme tärkeänä, että suunnitelman myötä Suomen liikennejärjestelmän kehittämisestä tulee aiempaa ennustettavampaa. Suunnitelma sisältää verrattain hyvän analyysin kehittämistarpeista, mutta voisi mennä yksityiskohtaisemmalle tasolle.
2. Suunnitelmassa kiinnitetään aivan oikein huomiota väylästön korjausvelkaan, jota pyritään pienentämään hallitusohjelmassakin sovitun mukaisesti. Pidämme hyvänä, että rahoitus varmistetaan vuosittain tapahtuvalla indeksitarkastuksella.
3. Korostamme sitä, että Suomen liikennejärjestelmää tulee kehittää työntekijöiden ja elinkeinoelämän tarpeet huomioiden esimerkiksi aluepolitiikan sijaan. Uskomme, että 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on askel oikeaan suuntaan.
4. Pidämme tärkeänä, että EU-rahoitusta hyödynnetään täysimääräisesti. Myös EU:n elpymisvälineen (RFF) tulee voida hyödyntää väylien kehittämisessä.

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- Liikenneverkko ja solmukohtat
- Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut
- Liikennejärjestelmän tukitoimet
- Muut toimenpiteet

Kannamme huolta siitä, että ovatko väylänpitoon ja kehittämiseen varatut varat riittäviä. Suunnitelmassa liikenneverkon kehittämisinvestointien taso on noin 500 miljoonaa euroa vuodessa, kun vuosina 2015–2017 rahoitustason on ollut noin 580 miljoonaa euroa vuodessa. Liikenneväylien kehittämiseen tulisi varata koko suunnittelukaudeksi vähintään 600 miljoonaa euroa vuodessa.

Pidämme tärkeänä panostuksia raideverkon kehittämiseen, mutta kannamme huolta siitä, että sen seurauksena tieverkon kehittäminen uhkaa jäädä huonolle tolalle. Suomessa valtaosa tavaraliikenteestä kulkee yhä kumipyörillä.

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

Visiossa tunnistetaan kestävä kehityksen kannalta oleelliset asiat: taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen kestävyys. On hyvä, että suunnitelmassa asetetaan pitkän aikavälin visio. SAK:n näkökulmasta visiossa voisi näkyä myös fossiilittoman liikenteen sekä liikenteen digitalisaation elinkeinopoliittiset mahdollisuudet. Näiden murrosten myötä Suomeen on mahdollista saada paljon uutta elinkeinotoimintaa ja korkean tuottavuuden työpaikkoja.

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

Kyllä.

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

-

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

On tärkeää, että prosessin myötä sidosryhmiä kuullaan ja osallistetaan laajasti. Liikennepolitiikassa (esimerkiksi väylien kehittäminen) on toisaalta usein riskinä järjestelmän soaoptimointi, koska kukin intressiryhmä tarkastelee väylästä kehittämistä omasta näkökulmastaan. Pitkäaikaisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa tällaista päätöksenteon ominaisuutta on mahdollista hillitä, kun kehittämishorisontti on sopivan pitkä.

Laaka Mari
SAK ry